

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

6. An qui cun conscientia erronea fecit aliquid, nec tamen in cogitatione
distinguit, an illam actionem facere esset peccatum mortale, vel veniale
debeat in confessione talem circumstantiam, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

cum tali conscientia, est peccatum mortale, qui enim ita operatur absque alio examine, exponit se periculo peccati mortalis, & ideo venialiter vult illud committere, quaecumque sit; ergo operari cum tali conscientia, est peccatum mortale, unde necessarium est in confessione aperiendum. Hæc sententia est probabilis.

2. Sed non minus probabilem contrariam esse existimo, quam tueri Valentia *tom. 2. disp. 2. quest. 14. punct. 4.* Salas *in part. 2. quest. 1. tract. 8. disp. 1. sect. 3. num. 3.* Nauarrus *in manual. pral. 9. num. 9.* & alij, quia velle id quod in genere dumtaxat iudicatur illicitum, non videtur esse grauis malitia, cum huiusmodi voluntas contineat se adhuc intra limites eius rationis, quæ est communis peccato mortali, & veniali, & ideo est imperfecta in genere mali, & constituit tantum peccatum veniale. Ergo operari cum tali conscientia, non erit necessarium in confessione explicare. Secus autem, quando aliquis operatur cum conscientia dicente aliquid esse mortale, aut veniale speciale.

3. Notandum est etiam hic obiter, quod si quis falso putans hodie esse vigilia, carnes comedat, sufficit dicere in confessione: Comedi carnes in die prohibito, quia peccatum eiusdem speciei commisit, ac si verè fuisset vigilia, quidquid in contrarium asserat Valentia *to. 4. disp. 7. quest. 11. punct. 1.* & Nauarrus *in man. cap. 6. num. 14.* afferentes esse necessarium explicare, quod peccauerit contra conscientiam. Unde infertur agere contra conscientiam, non esse speciale peccatum contra præceptum, vel virtutem, sed continere tantum generalem, quandam rationem peccati, quæ determinatur ad talem rationem peccati, ex tali aut tali materia præcepta, quæ per conscientiam proponitur. Vide Salas *in part. 2. tract. 8. disp. 1. sect. 3. num. 28.* Clauem Regiam *lib. 1. c. 4. n. 12.* & alios penes ipsos.

RESOL. VI.

An qui cum conscientia erronea fecit aliquid nec tamen in cogitatione distinxit, an illam actionem facere esset peccatum mortale, vel veniale, debeas in confessione talem circumstantiam conscientia erronea aperire, si postea inuenit non esse peccatum mortale illud, quod fecit? Ex part. 1. tractat. 7. Resolut. 24.

§. 1. Affirmatiuè respondet Sanchez *in summa tom. 1. lib. 1. cap. 11. num. 7.* Valquez *in part. 2. tom. 2. disp. 59. cap. 3. num. 10.* Azorius *p. 1. l. 2. c. 8. g. 6.* & alij.

2. Sed contrariam sententiam probabilem etiam esse puto, quam docet Nauarrus *in manuali. pralud. 9. num. 9.* Lopez *in instruct. part. 1. cap. 3.* & ex neotericis Valentia *tom. 2. disputat. 2. quest. 14. punct. 3.* qui hanc rationem adducit: [Nam velle id quod in genere dumtaxat iudicatur illicitum, non videtur esse grauis malitia, cum contineatur adhuc eiusmodi voluntas intra limites eius rationis, quæ est communis peccato mortali, & veniali, atque adeo sit imperfecta in genere mali: itaque solum hic erit peccatum veniale.] Ita Valentia. Unde talis circumstantia non erit in Confessione necessariè aperienda.

RESOL. VII.

An sit necessarium in confessione explicare si quis peccauit scienter, aut ignorantia culpabili? Et quid est dicendum, quando ea ignorantia moraliter vincibilis excusaret à mortali transgressione humani præcepti?

ter vincibilis excusaret à mortali transgressione humani præcepti?

Et quid, quando ignorantia est affectata, & maximè si affectata esset ad liberius peccandum?

Et an quando quis peccat ex ignorantia sint ibi duo peccata, unum ignorantia, alterum, quod ex ignorantia admittitur? V. g. est aliquis, qui ex culpabili ignorantia non legit Horas Canonicas, ad quas ratione Ordinis tenetur, an ille peccet duplici peccato, uno ignorantia, altero contra virtutem Religiosis? Vel si quis ex ignorantia culpabili Decalogi incidat in peccatum homicidij, &c.

Eadem est ratio Confessarij ex ignorantia eorum, quæ ad officium suum pertinent, absoluentis eum, quem absolueri non potest, &c. Ex part. 3. tractat. 4. Resol. 140. aliàs 141.

§. 1. Aliqui affirmant necessarium esse explicare, si peccatum fuit scienter admissum, quia distinctam malitiam importat. Sic Adrianus *in 4. tractat. de confessione, quest. 4. in 2. part. illius,* vbi de circumstantiis paulo post principium *ver. forte obiscies,* & Medina Complutensis, *C. de confess. quest. de circumstantiis mutantibus speciem, paulo post principium.*

2. Sed contrarium docent Nauarrus *in cap. consideret à num. 52. vsque ad 79. de penitent. distinct. 9.* & Suarez *tom. 4. disputat. 22. sect. 4. num. 14.* nam, vt ait Valentia *tom. 2. disputat. 6. quest. 6. punct. 3.* eiusdem rationis sunt peccata, siue interna, siue externa, cum ignorantia culpabili commissa, cum peccatis scienter admissis, licet scientia illa aggrauet. Addit tamen Suarez, & bene, id esse necessarium aliquando in ordine ad censuras Ecclesiasticas; nam ab illis, vt infra dicemus, ignorantia sæpius excusat. Idem etiam dicendum est, quando ea ignorantia moraliter vincibilis excusaret à mortali transgressione humani præcepti; nam in tali casu necesse erit ignorantiam explicare, quippe quamlibet circumstantiam ita minuentem quæ ex mortali efficiat veniale, necessarium est explicare. Similiter dicendum est, quando ignorantia est affectata, licet Nauarrus *in man. cap. 6. num. 12.* dicat eam non esse necessariè in confessione explicandam; quamuis affectata sit ad finem liberius peccandi. Sed ego sic distinguendum censeo. Si ignorans ille exponatur periculo admittendi alia peccata, ratione illius ignorantia affectata, siue affectetur ad finem liberius peccandi, siue ad alios fines, & aduertat ad id periculum, tenetur eam ignorantia circumstantiam fateri; quia mutat speciem: tot enim peccata ille committit, quot committendi periculo se exponit. Vt si v. g. velit fœminam cognoscere, affectet ignorare, quænam sit illa, vel vt liberius peccet, vel ne eius culpa ita grauis sit; hic enim in tali casu exponitur periculo incestus, adulterij, fornicationis, sacrilegij, &c. Si autem ei periculo exponatur, quia nouit fœminam alio statu præter coniugata carere, & an hunc habeat, affectat ignorare, vel affectat ignorare aliam rem, in qua non est aliud præter peccati determinati periculum, tunc si ignorantia non affectetur ad liberius peccandum, non est necesse illam explicare, quia non aggrauat, sed aliquantulum minuit culpam, si verò sit ad finem liberius peccandi, notabiliter aggrauat. Et ita, qui tenent circumstantias notabiliter aggrauantes esse necessariè confitendas, dicendum est hanc circumstantiam fatendam esse. Qui verò contrarium censent, dicunt cum Nauarro illam fatendam non esse, quia intra eandem speciem notabiliter aggrauat. Et hæc omnia mutuatus sum à Sanchez *summa, tom. 1. lib. 1. cap. 17. num. 23.* quæ valde à Confessariis notanda sunt, non enim ita facile in eorum summis inueniuntur, sicut ista, quæ hic sumpsi à doctissimo

Sup. content. in hoc. & seq. §. in Ref. seq. §. vlt.

Sup. hoc in §. not. præteritæ.